

Wersja zanonimizowana

Tłumaczenie

C-30/21-1

Sprawa C-30/21

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Data wpływu:

19 stycznia 2021 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Amtsgericht Lennestadt (Niemcy)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

11 stycznia 2021 r.

Strona powodowa:

Nemzeti Útdíjfizetési Szolgálat Zrt., Nationale Mauterhebung geschlossene Dienstleistungs AG

Strona pozwana:

NW

Amtsgericht Lennestadt (sąd rejonowy w Lennestadt, Niemcy)

Postanowienie

W sprawie

Nemzeti Útdíjfizetési Szolgálat Zrt., Nationale Mauterhebung geschlossene Dienstleistungs AG przeciwko NW

Amtsgericht Lennestadt (sąd rejonowy w Lennestadt)

w dniu 11 stycznia 2021 r.

[...]

postanowił, co następuje:

Postępowanie zostaje zawieszono.

Sąd kieruje do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej na podstawie art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej następujące pytanie prejudycjalne:

Czy wykładni art. 1 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych należy dokonywać w ten sposób, że postępowanie sądowe wszczęte przez spółkę skarbu państwa przeciwko osobie fizycznej zamieszkałej w innym państwie członkowskim w celu dochodzenia uiszczenia mającej charakter sankcji opłaty za nieuprawnione korzystanie z płatnej drogi – jest objęte zakresem zastosowania tego rozporządzenia?

Uzasadnienie: [Or. 2]

Strona powodowa jest węgierską spółką akcyjną z siedzibą w Budapeszcie i podnosi wobec mieszkającego w Niemczech pozwanego roszczenia z tytułu tzw. zastępczej opłaty drogowej (opłaty dodatkowej) w związku z wjazdem na płatną sieć autostrad na Węgrzech. Niemieckie określenie strony powodowej to „Nationale Mauterhebung Geschlossene Dienstleistungs-AG (zamknięta spółka akcyjna prowadząca działalność usługową w zakresie ogólnokrajowego poboru opłat drogowych, zwana dalej „NMGD AG”).

A) Podstawa prawna / Prawo krajowe

Węgierska ustawa o ruchu drogowym stanowi w § 15 ust. 1, że minister, w drodze rozporządzenia, może uzależnić ruch określonych pojazdów od uiszczenia opłaty. Paragraf 33/A ust. 1 przewiduje, że za korzystanie z publicznych dróg krajowych określonych w odrębnej ustawie w konkretnym okresie pobiera się opłatę (opłatę za korzystanie), a w przypadku jej nieuiszczenia – opłatę dodatkową. Zobacz załączony do akt przetłumaczony wyciąg z węgierskiej ustawy o ruchu drogowym [...].

Na podstawie tego umocowania ustawowego zostało wydane rozporządzenie ministra gospodarki i transportu nr 36/2007 (III. 26.) GKM w sprawie opłaty drogowej za korzystanie z autostrad, dróg ekspresowych i dróg głównych (zwane dalej „rozporządzeniem o opłatach drogowych”). Również to rozporządzenie załączono do akt w tłumaczeniu; zob. akta [...].

Za uiszczanie opłat określonych w rozporządzeniu o opłatach drogowych odpowiada zarejestrowany posiadacz pojazdu. Wynika to bezpośrednio z § 15 ust. 2 węgierskiej ustawy o ruchu drogowym.

Paragraf 7/A ust. 7 rozporządzenia o opłatach drogowych stanowi, że opłatę dodatkową (o której będzie za chwilę mowa) pobiera strona powodowa. W myśl § 1 rozporządzenia o opłatach drogowych korzystanie z płatnych dróg odbywa się „w ramach stosunku cywilnoprawnego”.

Wysokość podstawowej opłaty uregulowano w § 6 rozporządzenia o opłatach drogowych. W przypadku zwykłego samochodu osobowego, należącego do kategorii D1 zgodnie z § 6 ust. 1a, należy na przykład uiścić opłatę tygodniową w wysokości 2975,00 HUF, w myśl § 6 ust. 6 rozporządzenia o opłatach drogowych. Odpowiada to opłacie w wysokości niecałych 10,00 EUR. **[Or. 3]**

Paragraf 7/A ust. 1 rozporządzenia o opłatach drogowych przewiduje obowiązek uiszczenia opłaty dodatkowej lub następcej, jeżeli przy okazji kontroli okazuje się, że pojazd nie ma ważnej winiety.

W § 7/A ust. 10 w związku z załącznikiem 1 pkt 1 do rozporządzenia o opłatach drogowych określono wysokość tej opłaty następcej. W przypadku dokonania zapłaty w terminie 60 dni od otrzymania wezwania do zapłaty wynosi ona 14 875,00 HUF, co odpowiada niecałym 50,00 EUR. W przypadku niedokonania zapłaty w terminie 60 dni od otrzymania wezwania do zapłaty opłata dodatkowa zostaje podwyższona do 59 500,00 HUF, co odpowiada w przeliczeniu kwocie wynoszącej nieco ponad 190,00 EUR.

B) Dochodzenie opłat dodatkowych

Strona powodowa zleciła Ungarische Autobahn Inkasso GmbH (zwanej dalej „UAI GmbH”) z siedzibą w Eggenfelden identyfikację zarejestrowanych w Niemczech pojazdów, których dotyczy opłata dodatkowa, lub ich posiadaczy i dochodzenie zastępczej opłaty drogowej, udzielając tej spółce odpowiedniego pełnomocnictwa.

Podstawą dokonywanej przez UAI GmbH identyfikacji są zdjęcia danego numeru rejestracyjnego pojazdu wykonane przez system elektroniczny, za pomocą których stwierdza się ewentualny brak uiszczenia opłaty drogowej w odniesieniu do danego pojazdu. Na podstawie numeru rejestracyjnego pojazdu UAI GmbH uzyskuje informacje o jego posiadaczu i co do zasady kieruje następnie pierwsze wezwanie do zapłaty, w którym żąda uiszczenia zwykłej opłaty następcej w wysokości 14 875,00 HUF. Ekwiwalent tej kwoty w EUR różni się w zależności od kursu wymiany.

Oprócz zastępczej opłaty drogowej jako takiej przedmiotem żądania jest jednocześnie pokrycie poniesionych przez UAI GmbH kosztów związanych z odzyskaniem wierzytelności. Ponadto dłużnik zostaje obciążony również

wydatkami poniesionymi uprzednio w związku z identyfikacją posiadacza pojazdu.

Jeżeli po pierwszym wezwaniu do zapłaty nie następuje płatność, kieruje się kolejne wezwanie do zapłaty, w którym żąda się uiszczenia podwyższonej opłaty następczej w wysokości 59 500,00 HUF. Również w tym przypadku ekwiwalent w EUR różni się w zależności od kursu wymiany.

C) Roszczenie będące przedmiotem niniejszego postępowania

Pozwany jest posiadaczem pojazdu o niemieckim numerze rejestracyjnym [...]. W każdym razie w dniu 19 grudnia 2019 r. o godz. 23:24 pozwany na krótki czas wjechał tym pojazdem na Węgrzech na płatną drogę, zanim po około 15–20 km nabył na stacji benzynowej winietę elektroniczną. **[Or. 4]**

W wezwaniu do zapłaty z dnia 10 marca 2020 r. [...] UAI GmbH, na zlecenie strony powodowej, zażądała od pozwanego uiszczenia zastępczej opłaty drogowej wraz z innymi naliczonymi opłatami.

Wobec braku reakcji ze strony pozwanego skierowano do niego kolejne wezwanie do zapłaty z dnia 13 maja 2020 r., w którym zażądano zapłaty podwyższonej opłaty następczej w wysokości 59 500,00 HUF, co odpowiadało w przeliczeniu 178,89 EUR. Ponadto zażądano uiszczenia przez niego opłat manipulacyjnych, pokrycia wydatków związanych z identyfikacją posiadacza pojazdu, uiszczenia opłaty ryczałtowej z tytułu poniesionych wydatków oraz VAT. Zobacz szczegóły w wezwaniach do zapłaty z dnia 10 marca 2020 r. i 13 maja 2020 r. [...].

W ramach powództwa strona powodowa domaga się obecnie zapłaty kwoty łącznej w wysokości 260,76 EUR. Uważa, że niniejsza sprawa ma charakter cywilnoprawny, z czego wynika właściwość sądu odsyłającego. Jest zdania, że w tym zakresie zastosowanie znajdują normy danego państwa, z których strona powodowa wywodzi swoje prawo i które uzasadniają jej roszczenie. W związku z tym zgodnie z § 1 węgierskiego rozporządzenia o opłatach drogowych należy założyć istnienie stosunku cywilnoprawnego. Ponadto wynika to również stąd, że stosunek między stroną podnoszącą roszczenie – stroną powodową – a uczestnikami ruchu drogowego kształtuje prawo cywilne. W związku z nabyciem winiety dochodzi do zawarcia umowy wzajemnej, na mocy której uczestnik ruchu drogowego nabywa czasowe prawo do korzystania z drogi dla określonego pojazdu. Strona powodowa nie wydaje też decyzji, lecz podnosi swoje roszczenie poprzez zwykłe wezwanie do zapłaty. W każdym razie konieczne jest przeprowadzenie egzekucji o charakterze cywilnoprawnym.

Pozwany podnosi w odpowiedzi na pozew, że kupił winietę. Ponadto wyraża wątpliwości co do właściwości sądu i naruszenia klauzuli porządku publicznego.

D) Pytania sądu

Sąd odsyłający, badając swoją właściwość, musi rozstrzygnąć, czy jurysdykcja międzynarodowa wynika z przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych **[Or. 5]** (wersja przekształcona) (zwanego dalej „rozporządzeniem Bruksela Ia”). W tym zakresie sąd ma istotne wątpliwości co do tego, czy niniejsza sprawa stanowi sprawę cywilną w rozumieniu art. 1 rozporządzenia Bruksela Ia, czy też raczej sprawę o charakterze publicznoprawnym, do której rozporządzenie to nie znajduje zastosowania. Sąd zakłada w tej kwestii, że rozstrzygnięcie tej kwestii – wbrew stanowisku strony powodowej – nie podlega prawu krajowemu, lecz wymaga dokonania wykładni autonomicznej. Pojęcie „sprawy cywilnej i handlowej” należy interpretować przy uwzględnieniu celów i systematyki rozporządzenia Bruksela Ia, a także zasad ogólnych wynikających z całokształtu systemów prawa krajowego (wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej: z dnia 14 października 1976 r., LTU Lufttransportunternehmen GmbH & Co. KG/Eurocontrol, 29/76, EU:C:1976:137; z dnia 11 czerwca 2015 r., Fahnenbrock i in., C-226/13, C-245/13 i C-247/13, EU:C:2015:383, pkt 35).

W postępowaniu, które również było związane – w szerokim znaczeniu – z ruchem drogowym, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej rozstrzygnął już, że postępowanie egzekucyjne wszczęte przez spółkę należącą do jednostki samorządu terytorialnego przeciwko osobie fizycznej zamieszkałej w innym państwie członkowskim w celu uzyskania zaspokojenia niezapłaconej wierzytelności z tytułu korzystania z parkingu publicznego, którego eksploatacja została powierzona tej spółce przez wspomnianą jednostkę samorządu terytorialnego, o ile wierzytelność ta nie ma w żaden sposób charakteru represyjnego, lecz stanowi zwykłe wynagrodzenie za świadczoną usługę, jest objęte zakresem zastosowania rozporządzenia Bruksela Ia (wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 9 marca 2017 r., Pula Parking d.o.o./Tederahn, C-551/15, ECLI:EU:C:2017:193).

Sąd wychodzi jednak z założenia, że wspomniany wyrok nie może znaleźć zastosowania w niniejszej sprawie. W ramach stanu faktycznego, na tle którego wydano wyrok z dnia 9 marca 2017 r., uczestnikowi ruchu drogowego wystawiono bilet za postój (pkt 16 wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 9 marca 2017 r. [Pula Parking d.o.o./Tederahn, C-551/15, ECLI:EU:C:2017:193]). Porównywalna sytuacja w niniejszej sprawie miałaby miejsce, gdyby pozwany kupił winiętę, z zastrzeżeniem wątpliwości dotyczącej tego, czy w ten sposób rzeczywiście zawarto by umowę cywilnoprawną, czy też raczej stanowiłoby to opłatę publicznoprawną za usługę publiczną, także z tego względu, że właściwe uregulowania krajowe (również) są objęte zakresem zastosowania dyrektyw 1992/62/WE i 2006/38/WE. **[Or. 6]**

Pozwany w niniejszej sprawie najpierw nie kupił jednak właśnie winięty, w związku z czym strona powodowa zażądała uiszczenia opłaty, którą

w tłumaczeniu przedłożonych węgierskich przepisów na język niemiecki określono jako „Zusatzgebühr” („opłata dodatkowa”) lub „Nachgebühr” („opłata następcza”), zamiast (a nie na przykład oprócz; zob. wezwania do zapłaty z dnia 10 marca 2020 r. i 13 maja 2020 r. [...]) właściwej opłaty drogowej. W ocenie sądu stanowi ona sankcję nałożoną jednostronnie na podstawie normy o charakterze publicznoprawnym, która nie stanowi jedynie wynagrodzenia za świadczoną usługę (inaczej niż w wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 9 marca 2017 r. [Pula Parking d.o.o./Tederahn, C-551/15, ECLI:EU:C:2017:193], zob. tam pkt 36). Zdaniem sądu odsyłającego wiele znaczących elementów przemawia za tym, by uznać, że nałożenie i wyegzekwowanie tej opłaty o charakterze sankcji należy uznać za działanie organu władzy publicznej, co skutkuje wyłączeniem możliwości zastosowania przepisów rozporządzenia Bruksela Ia w niniejszej sprawie.